

temizhavahakkı
P L A T F O R M U

Afşin Elbistan Kömrülü Termik Santrallerinin Hava Kirliliği ve Sağlığa Etkileri

Deniz Gümüşel
Temiz Hava Hakkı Platformu Koordinatörü

Temiz Hava Haktır!

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Madde 56 – Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Temiz Hava Haktır!

Birleşmiş Milletler (Temmuz 2022)

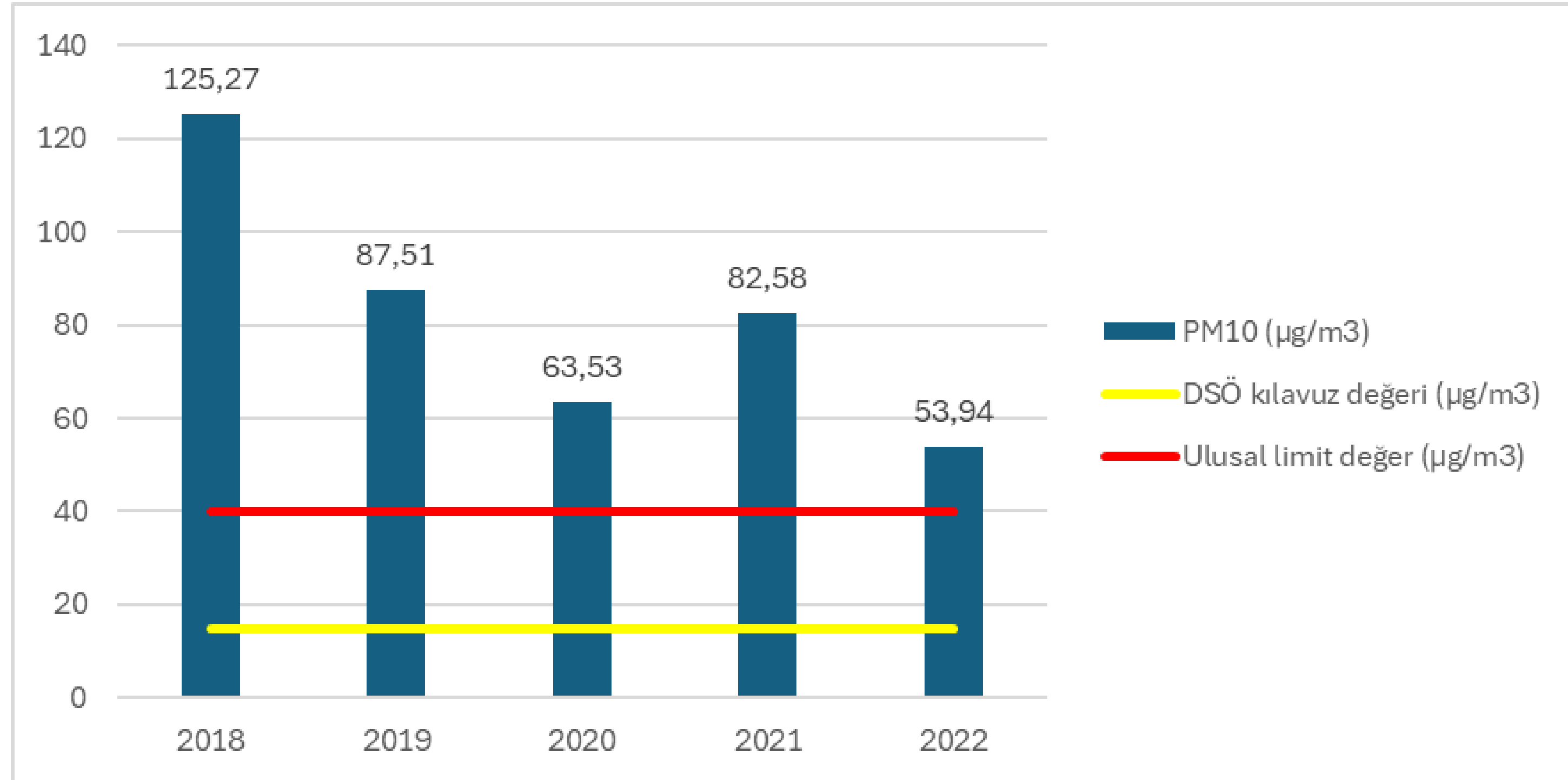
Temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre bir insan hakkıdır.

Temiz hava bu hakkın önemli bir bileşenidir.

Afşin - Elbistan'da Hava Kirliliği

Çevre Bakanlığı verilerine göre Elbistan'da PM10 hava kirliliği

Afşin - Elbistan'da Hava Kirliliği

Greenpeace verilerine göre Elbistan'da PM10 hava kirliliği

- Bölgede ölçülen en yüksek 24 saatlik PM10 değeri **Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği yıllık limit değeri olan $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ 'ün 21 katı**, Avrupa Birliği'nin (AB) mevzuatında belirlenen yıllık ortalama limit değeri olan $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ 'ün ise 8 katı.
- Bölgede ölçülen en yüksek 24 saatlik PM2,5 değerinin ise **DSÖ'nün önerdiği yıllık limit değeri olan $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ 'ün 20 katından**, AB'nin mevzuatında belirlenen yıllık ortalama limit değeri olan $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ 'ün ise 5 katından yüksek.

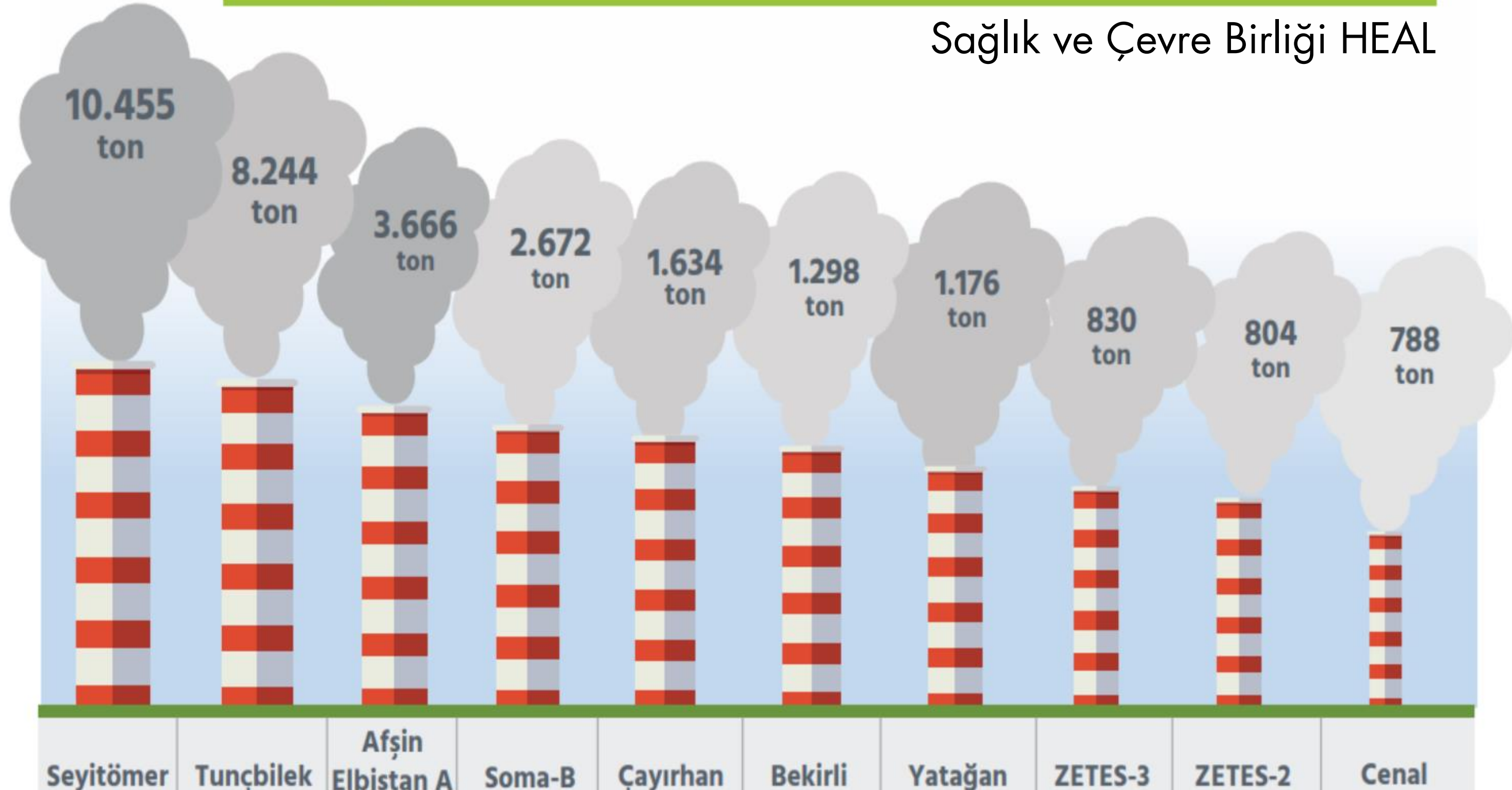

Afşin - Elbistan'da Hava Kirliliği

Şekil 7

Partikül madde (PM) emisyonu bazında Türkiye'nin en kirli 10 kömürlü termik santrali, 2019 (ton/yıl)

Sağlık ve Çevre Birliği HEAL

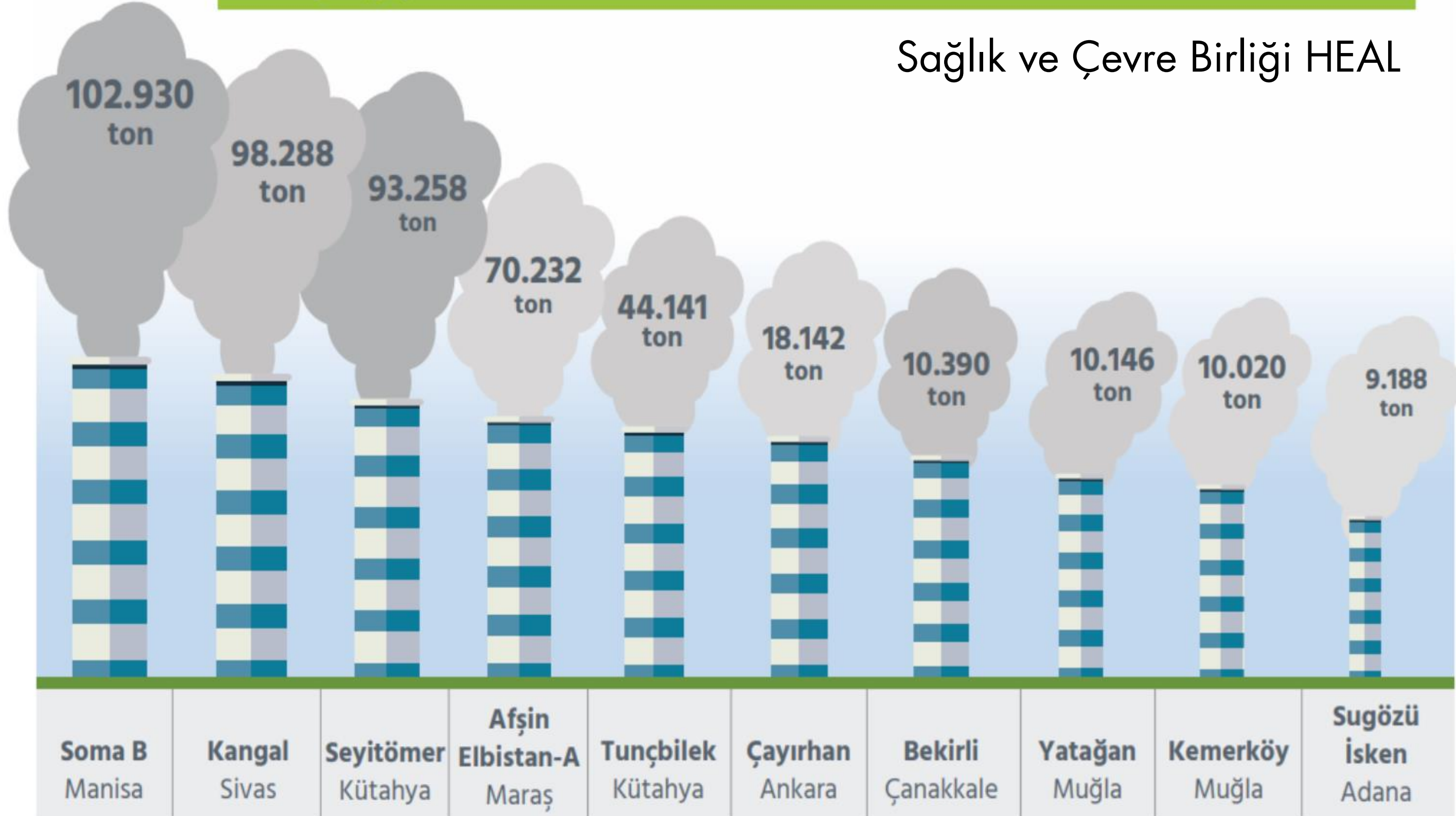

Afşin - Elbistan'da Hava Kirliliği

Şekil 8

Kükürt dioksit (SO_2) emisyonu bazında Türkiye'nin en kirli 10 kömürlü termik santrali, 2019 (ton/yıl)

Sağlık ve Çevre Birliği HEAL

Hava Kirliliğinin Sağlık Etkileri

<https://www.youtube.com/watch?v=v35f7AU0HCw>

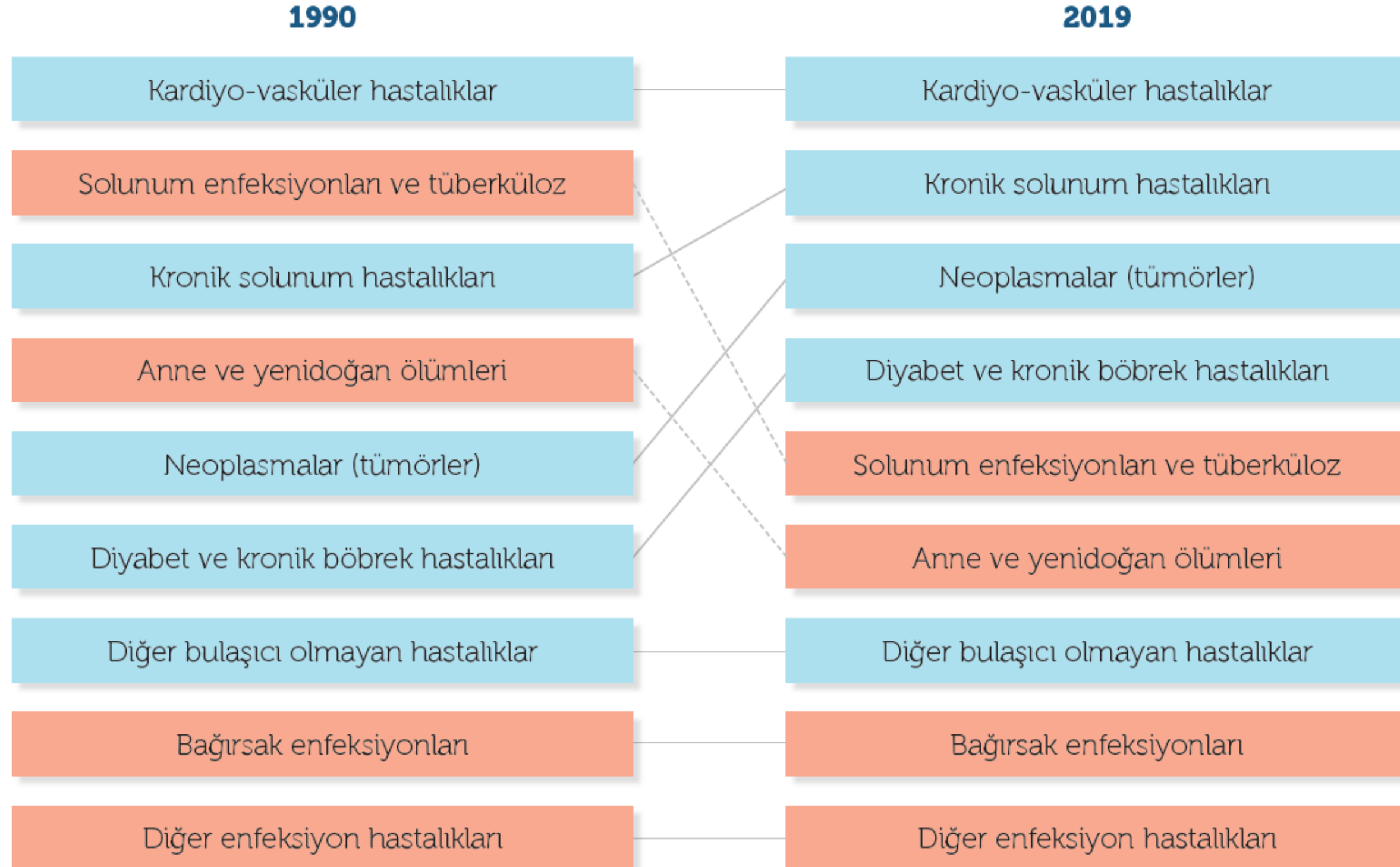
Türkiye'de Hava Kirliliğinin Sağlık Etkileri

Şekil 4 - Türkiye'de ölüme ve sakatlığa yol açan ilk 10 risk karşılaştırması (2009-2019)

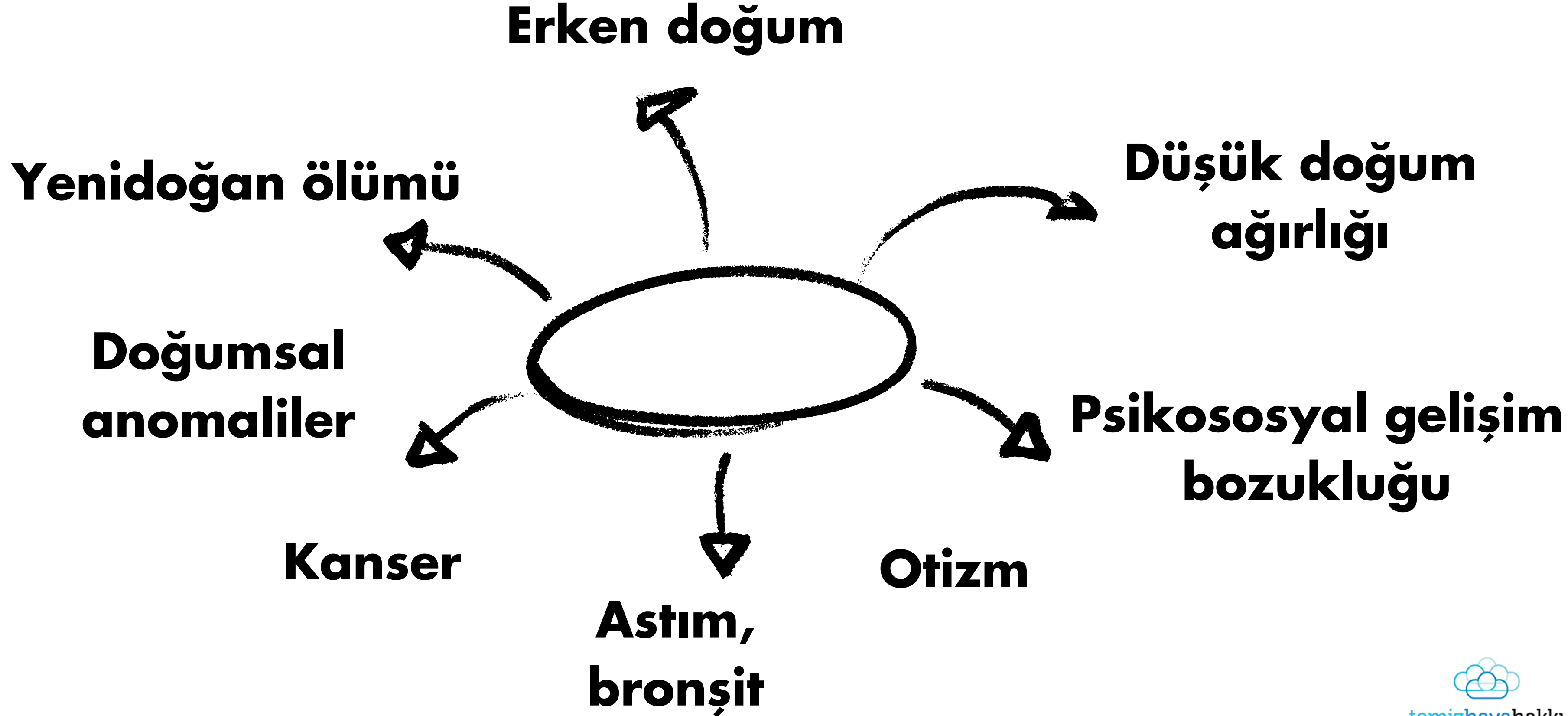

Türkiye'de Hava Kirliliğinin Sağlık Etkileri

Şekil 5 - Türkiye'de hava kirliliğine atfedilebilen ölümlerin nedenleri ve sıralamalarının karşılaştırılması (1990-2019) (kadın-erkek, tüm yaşlar için , ölüm sayılarına göre sıralama)

Çocuklarda Hava Kirliliğinin Sağlık Etkileri

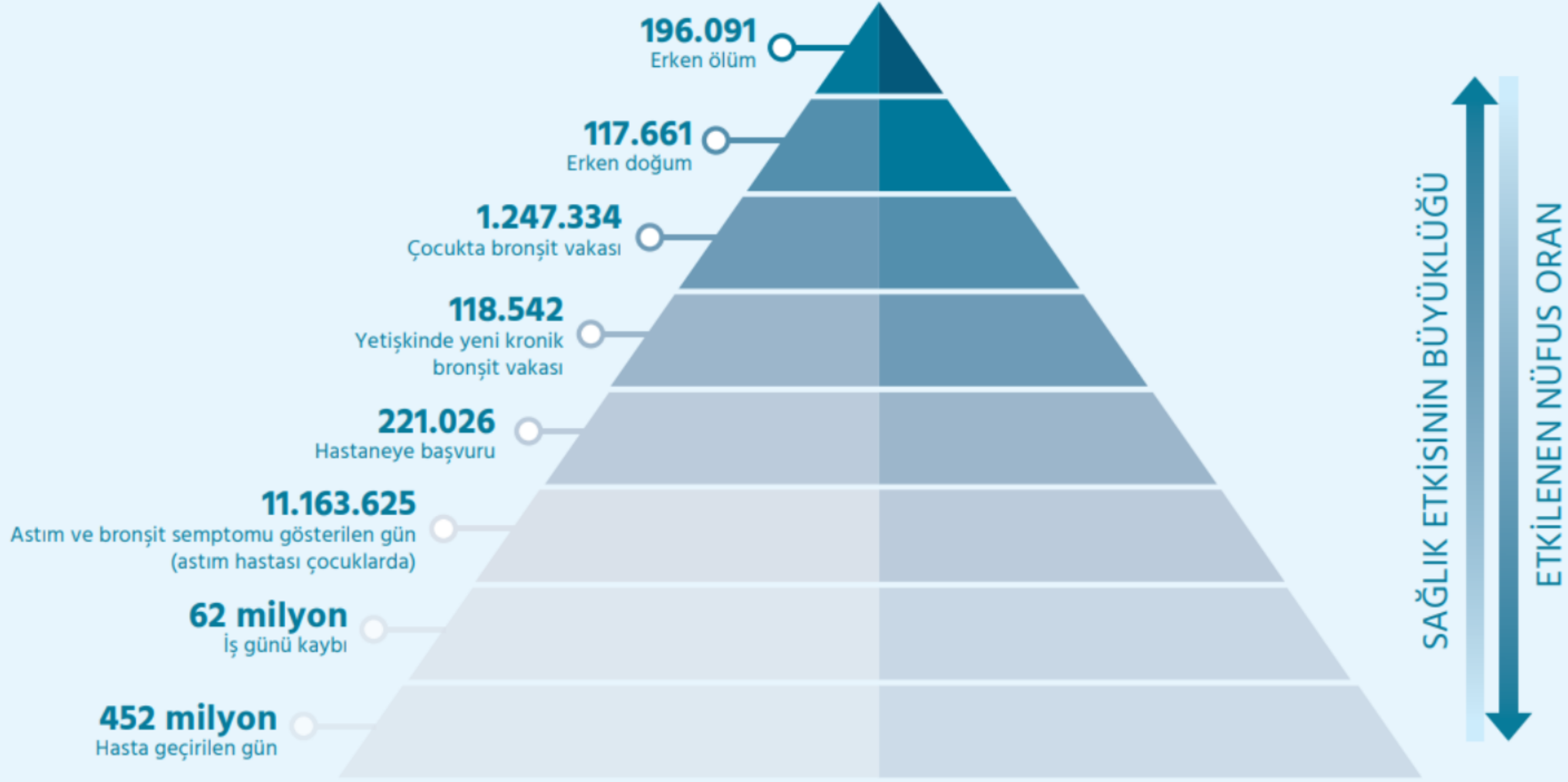

Ağır Metallerin Sağlık Etkileri

- Solunum yolu hastalıkları
- Karaciđer, sindirim sistemi ve b6brek iřlevlerine olumsuz etki
- Anemi (kansızlık)
- Cilt hastalıkları (kalınlaşma, alerjik sorunlar)
- Kalpte ritim bozuklukları
- Dolařım sisteminde bozulma (arsenik)
- Kemiklerde kolay kırılma
- Sinir sisteminde bozulma ve işlev kayıpları
- Konuřma ve davranış bozuklukları
- Kan basıncında yukselme
- Bebeklerde gelişme geriliđi
- Hamilelerde dūřukler
- Birçok organ ve sistemde kanser

Türkiye'de Santrallerin Sağlık Bedeli

1965-2020* ARASI KÜMÜLATİF SAĞLIK MALİYETİ
4,8 trilyon Türk lirasına (320 milyar Euro) yükselmektedir**

* Hala işletmede olan en eski santral 1965 yılında devreye girmişti. 2020 yılı ise kümülatif etkiyi ölçmek için referans alındı.

** Hesaplamalarda Aralık 2021 kuru alınmış, 1 Euro 15 TRY olarak kabul edilmiştir.

temizhava**hakki**
P L A T F O R M U

Afşin Elbistan'da Santrallerin Sağlık Bedeli

Erken Ölüm	16.530	Erken doğum	9.123
Bronşit vakası (çocuklarda)	88.650	Bronşit vakası (yetişkinlerde)	9.584
Sağlık maliyeti (milyar Euro, üst tahmin değeri)	25,34 MİLYAR EUR	Sağlık maliyeti (milyar TL, üst tahmin değeri)	887 MİLYAR TL

Kaynak: Sağlık ve Çevre Birliği HEAL, 2022

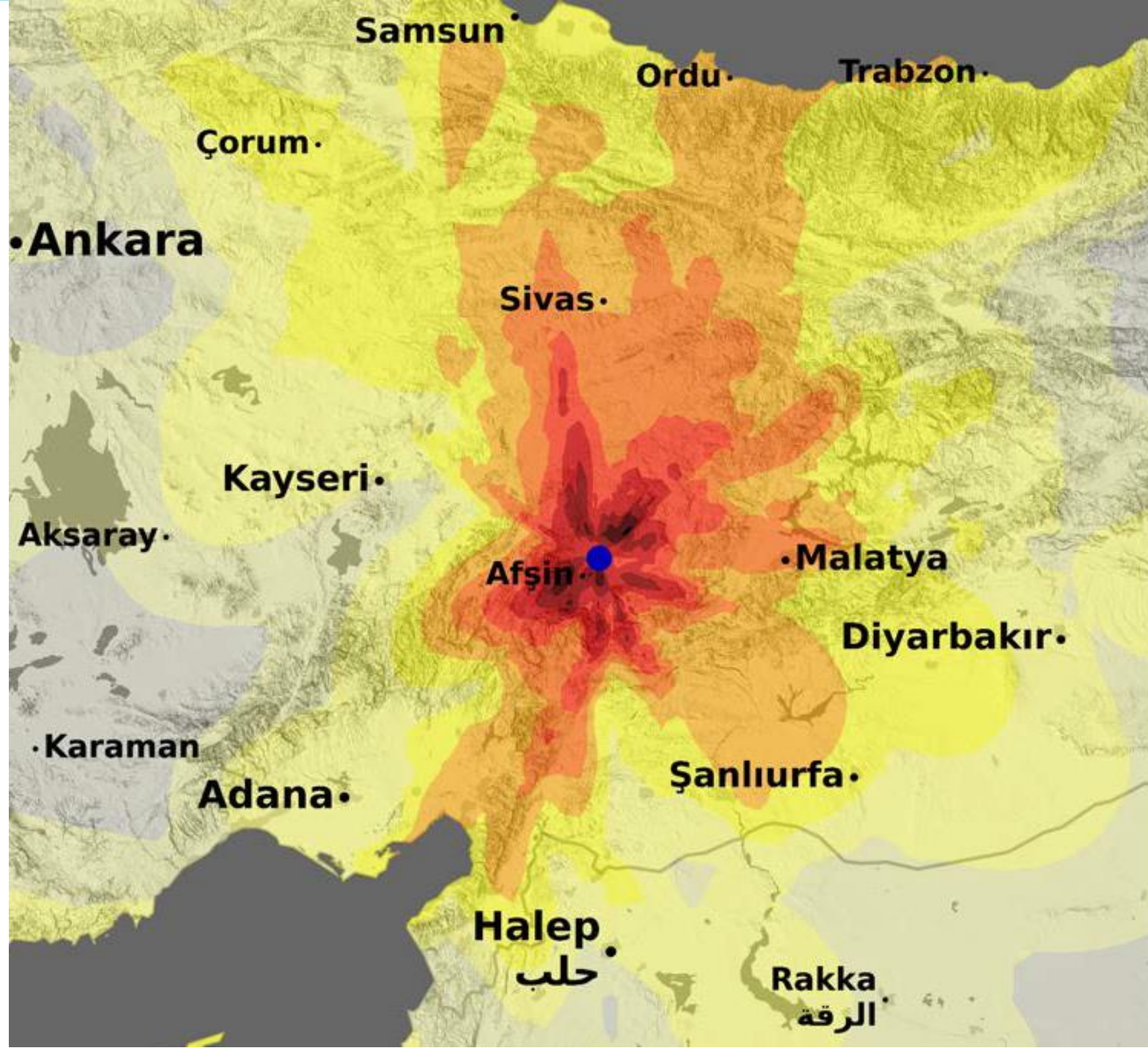
Afşin Elbistan'da Santrallerin Sağlık Bedeli

Çizelge 19 : Afşin-Elbistan çevresinden Ankara Onkoloji Hastanesine Tedavi amaçlı olarak giden hasta sayısının yıllara göre dağılımı(Ank.Onk.Hast.Raporu)

YILLAR	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
HASTA SAYISI	17	27	11	12	11	16	23	11	8
YILLAR	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
HASTA SAYISI	59	97	68	57	94	50	81	61	80

Afşin Elbistan'da Santrallerin Sağlık Bedeli

Afşin Elbistan A Ek Ünitelerin Sağlık Bedeli

Afşin Elbistan A ek üniteleri

- Her yıl en az 50 kişinin, işletme ömrü boyunca ise en az 1900 kişinin erken ölümüne yol açacak.
- Yarısı çalışılan alan üzerinde (1500e 1500 km. lik) olmak üzere yılda toplam 960 kg. cıva birikimi yaratacak.
- Çocuklarda her yıl 1860 astım ve bronşit semptomu yaratacak.
- Yılda 870 ton kömür tozu ve uçucu kül açığa çıkaracaktır
- Yılda 74 bin hasta geçirilecek güne, 8 bin 280 iş günü kaybına neden olacak.

Kaynak: Greenpace, 2022

temizhavahakki
P L A T F O R M U

Katılımınız ve katkılarınız için
teşekkürler!

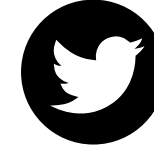
info@temizhavahakki.org

www.temizhavahakki.org

@temiz_hava_hakki

@temizhavahakki

@temizhavahakki

Temiz Hava Hakkı Platformu